

NHỮNG KHÓ KHĂN TRONG CÔNG TÁC BIÊN CHẾ LỚP HỌC THEO PHÂN BAN CỦA CƯƠNG TRÌNH GDPT 2018 VÀ GIẢI PHÁP KHẮC PHỤC TẠI TRƯỜNG THPT NGUYỄN CHÍ THANH

LỜI NÓI ĐẦU

Chương trình giáo dục phổ thông là văn bản thể hiện mục tiêu giáo dục phổ thông, trong văn bản sẽ quy định các yêu cầu cần đạt về năng lực, phẩm chất của học sinh cũng như các yêu cầu về nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục.

Ngày 26-12-2018, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ký Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông (còn gọi là Chương trình GDPT 2018)

Theo Thông tư này, Chương trình GDPT 2018 là văn bản thể hiện mục tiêu giáo dục phổ thông, quy định các yêu cầu cần đạt về phẩm chất và năng lực của học sinh, nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục và phương pháp đánh giá kết quả giáo dục, làm căn cứ quản lý chất lượng giáo dục phổ thông; đồng thời là cam kết của Nhà nước nhằm bảo đảm chất lượng của cả hệ thống và từng cơ sở giáo dục phổ thông. Chương trình GDPT 2018 bao gồm chương trình tổng thể (khung chương trình), các chương trình môn học và hoạt động giáo dục.

Chương trình giáo dục phổ thông được xây dựng theo hướng mở, cụ thể là:

+ Chương trình bảo đảm định hướng thống nhất và những nội dung giáo dục cốt lõi, bắt buộc đối với học sinh toàn quốc, đồng thời trao quyền chủ động và trách nhiệm cho địa phương, nhà trường trong việc lựa chọn, bổ sung một số nội dung giáo dục và triển khai kế hoạch giáo dục phù hợp với đối tượng giáo dục và điều kiện của địa phương, của nhà trường, góp phần bảo đảm kết nối hoạt động của nhà trường với gia đình, chính quyền và xã hội;

+ Chương trình chỉ quy định những nguyên tắc, định hướng chung về yêu cầu cần đạt về phẩm chất và năng lực của học sinh, nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục và việc đánh giá kết quả giáo dục, không quy định quá chi tiết, để tạo điều kiện cho tác giả sách giáo khoa và giáo viên phát huy tính chủ động, sáng tạo trong thực hiện chương trình;

+ Chương trình bảo đảm tính ổn định và khả năng phát triển trong quá trình thực hiện cho phù hợp với tiến bộ khoa học - công nghệ và yêu cầu của thực tế.

Nhà trường cần tuyên truyền, giải thích cho học sinh trước khi bước vào lớp 10 hiểu rõ tầm quan trọng của chọn tổ hợp môn, giúp các em chọn được tổ hợp môn phù hợp với mình.

Năm học 2022-2023, học sinh lớp 10 học 7 môn và hoạt động giáo dục bắt buộc gồm Ngữ văn, Toán, Ngoại ngữ 1, Giáo dục thể chất, Giáo dục quốc phòng an ninh, Hoạt động trải nghiệm - hướng nghiệp, Nội dung giáo dục của địa phương.

Học sinh chọn 5 môn khác từ 3 nhóm môn (mỗi nhóm chọn ít nhất một môn): Khoa học xã hội (Lịch sử, Địa lý, Giáo dục kinh tế và pháp luật); Khoa học tự nhiên (Vật lý, Hóa học, Sinh học); nhóm môn Công nghệ và Nghệ thuật (Công nghệ, Tin học, Nghệ thuật - Âm nhạc và Mỹ thuật).

Việc chọn 5 môn khác từ 3 nhóm môn (mỗi nhóm chọn ít nhất một môn) nên có thể có 108 tổ hợp môn học sinh có thể chọn.

1) Những khó khăn trong công tác phân ban

1.1 Lo lắng môn nhiều HS chọn, môn ít (hoặc không có) HS chọn

Khi học sinh tự chọn môn học, rất nhiều người lo lắng môn Lịch sử sẽ bị học sinh “tẩy chay”, nên mới có “108 tổ hợp môn: Môn Lịch sử có thể bị “xóa trắng” ở trường có thể mạnh KHTN”.

“Quả thật, nếu cho học sinh lựa chọn, môn Lịch sử, Sinh học, học sinh sẽ không chọn là có cơ sở thực tế.

Với môn Lịch sử, từ trước tới nay vốn dĩ là môn học có điểm thấp trong kì thi tốt nghiệp trung học phổ thông, có nhiều nguyên nhân, nhưng quan trọng nhất đó là tổ hợp môn xét tuyển đại học có môn Lịch sử thường khó chọn nghề.

Với môn Sinh học, cũng là môn “kén” học sinh, nay xét tuyển đại học Y, Dược không cần có môn Sinh, cho nên, nếu học sinh tự do lựa chọn, môn Sinh học cũng dễ bị học sinh sẽ “né”.

Tuy nhiên nhà trường phải thực hiện theo Công văn 5512/BGDDT-GDTrH ngày 18/12/2020 của Bộ GDĐT, sẽ xây dựng tổ hợp môn cho học sinh lựa chọn bảo đảm phù hợp với điều kiện về đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường là ưu tiên số một.

Ví dụ, nhà trường có 3 giáo viên dạy Lịch sử, mỗi giáo viên được phân công dạy 1 khối, buộc nhà trường phải làm sao chia tổ hợp môn tự chọn lớp 10 phải đảm bảo số tiết cho 1 giáo viên dạy Lịch sử trong năm học.

Các môn khác cũng phải làm tương tự, nếu để học sinh chọn, phân lớp, sẽ có người dạy vượt tiết, còn người khác ngồi chơi xơi nước nhà trường vẫn phải trả lương.

Phần lớn giáo viên đều tuyển dụng trước năm 2020, nên cũng không thể giảm biên chế, buộc nhà trường phải chủ động xây dựng tổ hợp môn, đảm bảo số tiết, đảm bảo việc làm cho giáo viên.

Vì thế, sẽ không có chuyên môn học nào trắng, hay giáo viên trong biên chế thất nghiệp, khi nhà trường xây dựng tổ hợp môn cho học sinh lựa chọn *bảo đảm phù hợp với điều kiện về đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường.*

1.2 Khó khăn trong công tác tuyển dụng đội ngũ GV viên giảng dạy 2 môn tự chọn Âm nhạc, Mĩ thuật đều chưa có GV vào 2 vị trí này.

Áp dụng chương trình giáo dục phổ thông 2018 đối với khối lớp 10 năm học 2022-2023 ngoài 7 môn học bắt buộc học sinh sẽ chọn 5 môn trong 3 nhóm tổ hợp (Bắt buộc mỗi nhóm chọn ít nhất một môn học).

Theo lý thuyết sẽ có khoảng 108 tổ hợp môn.

Cụ thể, môn học và nhóm học như sau: Nhóm môn khoa học tự nhiên (Vật lý, Hoá học, Sinh học), Nhóm môn khoa học xã hội (Lịch sử, Địa lý, Giáo dục kinh tế và pháp luật), Nhóm môn công nghệ và nghệ thuật (Công nghệ, Tin học, Nghệ thuật).

Với những môn học chuyên đề như Công nghệ có chuyên đề Công nghiệp và Nông nghiệp. Những môn mang tính kỹ thuật sẽ có nhiều chuyên đề khác nhau, như thiết kế mỹ thuật đa phương tiện, thiết kế công nghiệp, hội họa, kiến trúc, điêu khắc,...

Học sinh sẽ tự lựa chọn chuyên đề phù hợp sở thích, khả năng của bản thân và khả năng tổ chức của nhà trường.

Nhiều ý kiến cho rằng, nếu đã đề xuất các em tự lựa chọn thì có tới 108 tổ hợp môn nguy cơ ‘vỡ trận’ là rất cao nhiều nhà trường không thể đáp ứng được như cầu lựa chọn của các em.

Năm học 2022-2023 để triển khai những môn học mới xuất hiện ở trung học phổ thông như Âm nhạc, Mĩ thuật là rất gian nan.

Bởi cơ sở vật chất có thể huy động và đầu tư nhưng đội ngũ giáo viên giảng dạy 2 môn này thì hiện tại chưa có ai đảm nhiệm.

2) Giải pháp khắc phục

2.1 Làm tốt công tác tuyên truyền, tư vấn cho HS, CMHS

Về nguyên tắc việc chọn ban là do HS và CMHS chủ động lựa chọn sao cho phù hợp với năng lực, sở trường và sở thích của học sinh. Tuy nhiên, điều đó không có nghĩa là nhà trường đứng ngoài cuộc trong việc lựa chọn của HS.

Trên cương vị là nhà quản lý giáo dục, nhà giáo, CLQL và giáo viên có vai trò hỗ trợ, tư vấn, giải thích để học sinh và CMHS có sự am hiểu hơn từ đó lựa chọn phù hợp với nguyện vọng của học sinh và tình hình thực tế của nhà trường.

Trên cơ sở hàng chục tổ hợp môn theo lý thuyết, nhà trường sẽ xây dựng tổ hợp môn, học sinh lớp 10 lựa chọn tổ hợp môn học theo định sẵn của nhà trường, để HS chọn lựa.

2.2 Nhà trường tư vấn, sắp xếp 01-03 nguyện vọng cho mỗi học sinh lựa chọn

Căn cứ: Theo Công văn 5512 chỉ đạo như sau: “*Đối với các môn học lựa chọn và chuyên đề học tập lựa chọn ở cấp trung học phổ thông, nhà trường xây dựng một số tổ hợp gồm 5 môn học được chọn từ 3 nhóm môn học lựa chọn trong chương trình (mỗi nhóm chọn ít nhất 1 môn học) và xây dựng một số tổ hợp 3 cụm chuyên đề của 3 môn học trong chương trình phù hợp với khả năng tổ chức của nhà trường; đồng thời xây dựng phương án tổ chức cho học sinh đăng kí lựa chọn và tổ chức thực hiện sao cho vừa đáp ứng nhu cầu của học sinh vừa bảo đảm phù hợp với điều kiện về đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường*”.

Thực tế, nếu để học sinh tự do lựa chọn theo sở thích, không có bất cứ cơ sở giáo dục nào đáp ứng được, chương trình giáo dục phổ thông mới áp dụng vào lớp 10 sẽ “vỡ trận” ngay từ khâu chọn môn tự chọn của học sinh.

Để tư vấn học sinh lựa chọn phù hợp, nhà trường phải lòng “cam kết” của học sinh thực hiện chọn các môn tổ hợp theo kế hoạch của nhà trường đã xây dựng, ngay trong đơn dự thi vào trường.

Nhà trường sẽ chủ động trong công tác xây dựng tổ hợp để học sinh lựa chọn, trong thời gian đầu có thể đáp ứng được một phần nguyện vọng của học sinh dựa trên những tổ hợp môn nhà trường đã có và đã sẵn sàng.

Từ đó có thể chọn nguyện vọng 1, nguyện vọng 2,...đồng thời nhà trường sẽ cố gắng ưu tiên sắp xếp nguyện vọng 1 cho học sinh.

Trong trường hợp học sinh nguyện vọng 1 quá tải sẽ buộc phải chuyển học sinh xuống nguyện vọng 2.

Việc tổ chức nhiều tổ hợp môn như vậy hướng đến sự phát triển năng lực sở trường và giúp học sinh định hướng được nghề nghiệp trong tương lai dễ dàng hơn.

Đạt đúng như chỉ tiêu trong chương trình giáo dục phổ thông 2018 đưa ra sẽ giúp học sinh tự lựa chọn môn học theo khả năng và sở thích của bản thân.

Từ đây giúp học sinh nâng cao chất lượng nhận thức và khả năng của bản thân. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều bất cập trong quá trình triển khai tại nhiều cơ sở.

3) Thực tế ở trường THPT NCT

Ngày 26/3/2022, Hội đồng chuyên môn nhà trường đã họp thông tin về nội dung giáo dục theo Chương trình GDPT 2018 và kế hoạch thực hiện chương trình lớp 10 của các trường THPT để hướng nghiệp cho học sinh.

Sau khi thực hiện văn bản Số 835/SGDĐT-GDTrH ngày 23/3/2022 của Sở Giáo dục về báo cáo dự kiến tổ chức dạy học các môn tự chọn và dạy học các môn thuộc nhóm môn lựa chọn THPT, Trường Trung học phổ thông NCT đã có văn bản số/KH-NCT ngày 28/3/2022 về Kế hoạch: Định hướng, tư vấn lựa chọn tổ hợp môn cho việc thực hiện chương trình lớp 10 năm học 2022-2023.

Theo đó sẽ có 07 tổ hợp môn cho học sinh lựa chọn. Mỗi học sinh đăng ký 2 nguyện vọng về việc chọn tổ hợp môn. Mỗi tổ hợp môn phải có số học sinh tối thiểu là 30/45 học sinh thì nhà trường mới tổ chức lớp học. Nếu không đủ thì sẽ không tổ chức lớp học đó và học sinh hiện nhiên sẽ phải học nguyện vọng 2.

Trong trường hợp số học sinh đăng ký nhiều hơn số học sinh theo quy định thì sẽ lấy điểm từ cao xuống đến khi đủ chỉ tiêu.

Tùy theo điều kiện thực tế có thể mở thêm lớp khi số lượng học sinh bị loại nhiều. Các tiêu chí để xét là: Điểm thi tuyển, điểm trung bình các môn trong tổ hợp lựa chọn của 4 năm học cấp 2.

Nhà trường sẽ cập nhật và công khai số nguyện vọng đăng ký hàng ngày để học sinh biết số lượng nguyện vọng đăng ký, từ đó có sự điều chỉnh hoặc đăng ký lại nguyện vọng cho phù hợp.

Chương trình 2018 thực hiện ở lớp 10 năm học 2022-2023 sẽ có nguy cơ thừa hoặc thiếu giáo viên như nêu trên. Tuy nhiên, nhà trường thuyết phục, động viên học sinh nên chọn môn sử như là môn yêu thích nhằm tìm hiểu và phát huy truyền thống yêu nước, truyền thống văn hóa ngàn đời của dân tộc ta.

Trường THCS nên tuyên truyền, giải thích cho học sinh lớp 9 hiểu rõ tầm quan trọng của chọn tổ hợp môn, giúp các em chọn được môn phù hợp bản thân.

Các trường trung học phổ thông cần có kế hoạch đến trường trung học cơ sở, giải thích, định hướng cho học sinh lớp 9 biết kế hoạch của mình, giúp các em chọn được trường có tổ hợp môn phù hợp năng lực, phẩm chất của bản thân.

DỰ KIẾN PHÂN SỐ LƯỢNG CÁC LỚP 10 CHỌN TỔ HỢP

Năm học 2022-2023

TT	Tổ hợp môn lựa chọn	Số lớp dự kiến	Chuyên đề học tập
1	-Lý, Hóa, SV	5	Toán, Lý, Tin UD
	-Địa		
	-Tin học(KHMT)		
2	-Lý, Hóa, SV	3	Toán, Lý, Tin (KHMT)
	-Địa		
	-Tin học(KHMT)		
3	-Lý, Hóa, SV	1	Toán, Lý Công nghệ (thiết kế&CN)
	-Sử		
	-Công nghệ(thiết kế&CN)		
4	-Lý, Hóa, SV	2	Toán, Hóa, SV
	-GD KTPL		
	-Âm nhạc		
5	-Sử, ĐL, GD KTPL	2	Văn, ĐL, Tin học UD
	-Lý		
	-Hóa		
6	-Sử, ĐL, GD KTPL	1	Văn, Hóa, Công nghệ(NN)
	-Hóa		
	-Công nghệ (NN)		
7	-Sử, ĐL	1	Văn, Sử, Lý
	-Lý		
	-Mỹ thuật, Tin học UD		
8			
TỔNG		15	

Dự kiến các tổ hợp môn tự chọn của trường THPT Nguyễn Chí Thanh

HIỆU TRƯỞNG

Hoàng Sơn Hải